

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah.
Velja za vse leto..... \$6.00
Za pol leta..... \$3.00
Za New York celo leto... \$7.00
Za inozemstvo celo leto... \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki

The largest Slovenian Daily
in the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT.

NO. 3. — ŠTEV. 3.

NEW YORK, THURSDAY, JAN UARY 5, 1922. — ČETRTAK, 5. JANUARJA, 1922.

VOLUME XXX. — LETNIK XXX.

TEŽKOČE V IRSKEM VPRAŠANJU

NASPROTUJOČE SI IRSKE STRANKE SE NE MOREJO NA NOBEN NAČIN ZEDINITI TER KLJUBUJEJO DRUGA DRUGI. KAJ HOČE DE VALERA. — PREDLOG, NAJ SKLENE IRSKA Z ANGLIJO MIROVNO POGODEBO.

Dublin, Irska, 4. januarja. — republikanski parlament ni izgučim bolj se bliža v irskem republikanskem parlamentu, ki se tiče pogodbe, sklenjene med Anglijo in zastopniki Irske, svojemu koncu, tem otrejša in trokejša postaja opozicija proti pogodbi. Pričakovati je, da se bo vršilo končno glasovanje jutri ali pojutrišnjem. Včeraj je bilo ozračje zopet polno elektrike in govore z obeh strani se je bolj kot dosedaj prekinjalo z medikci.

Številni člani irskega republikanskega parlamenta so hodili včeraj tekom debate v predvorjih gor in dol, debatirali ter mahali z rokami. V prizoru se je več poskusov, da se pospeši debata in več govornikov je izjavilo, da ne more niti najdaljša debata več izpremeniti njih nazorov glede končnega glasovanja. Tekom popoldanske seje je govorilo deset zastopnikov. Predlog Michaela Collinsa, naj se ne vpripori nikakega glasovanja, odobri pogodbo in nato obrne opozicijo proti prvemu kabinetu ter ga skuša strmoljaviti, je zavrnil Eamon de Valera ter ima končaj kaj upanja na uspeh.

Ko se je danes restal irski republikanski parlament, je stavil de Valera predlog, soglasno s katerim naj bi sklenila Irska kot neodvisna država v Anglijo mirovno in prijateljsko pogodbo.

Belfast, Irska, 4. januarja. — Skozi štiri in dvajset ur, z majhnimi presledki, divja je boja v mestu in okolici. Pri tem sta bila ustreljena en črtni in en dojenček. Vojaki so se posluževali proti ljudski množici pušk, strojnic, bajonetov ter oklopnih avtomobilov.

Boji, ki so v zadnjem času naravno izbruhnili predvsem v Belfastu, so posledica negotovosti, v kateri se nahaja irski narod glede končne usode mirovne pogodbe, ki je bila sklenjena v Londonu in o kateri se je domnevalo, da bo prinesla Irski začetni mir po sovražnostih in bojih, ki so s presledki trajali stoletja in stoletja.

Dublin, Irska, 4. jan. — Irski

republicanski parlament ni izgučim bolj se bliža v irskem republikanskem parlamentu, ki se tiče pogodbe, sklenjene med Anglijo in zastopniki Irske, svojemu koncu, tem otrejša in trokejša postaja opozicija proti pogodbi. Pričakovati je, da se bo vršilo končno glasovanje jutri ali pojutrišnjem. Včeraj je bilo ozračje zopet polno elektrike in govore z obeh strani se je bolj kot dosedaj prekinjalo z medikci.

Številni člani irskega republikanskega parlamenta so hodili včeraj tekom debate v predvorjih gor in dol, debatirali ter mahali z rokami. V prizoru se je več poskusov, da se pospeši debata in več govornikov je izjavilo, da ne more niti najdaljša debata več izpremeniti njih nazorov glede končnega glasovanja.

Tekom popoldanske seje je govorilo deset zastopnikov. Predlog Michaela Collinsa, naj se ne vpripori nikakega glasovanja, odobri pogodbo in nato obrne opozicijo proti prvemu kabinetu ter ga skuša strmoljaviti, je zavrnil Eamon de Valera ter ima končaj kaj upanja na uspeh.

Ko se je danes restal irski republikanski parlament, je stavil de Valera predlog, soglasno s katerim naj bi sklenila Irska kot neodvisna država v Anglijo mirovno in prijateljsko pogodbo.

Belfast, Irska, 4. januarja. — Skozi štiri in dvajset ur, z majhnimi presledki, divja je boja v mestu in okolici. Pri tem sta bila ustreljena en črtni in en dojenček. Vojaki so se posluževali proti ljudski množici pušk, strojnic, bajonetov ter oklopnih avtomobilov.

Boji, ki so v zadnjem času naravno izbruhnili predvsem v Belfastu, so posledica negotovosti, v kateri se nahaja irski narod glede končne usode mirovne pogodbe, ki je bila sklenjena v Londonu in o kateri se je domnevalo, da bo prinesla Irski začetni mir po sovražnostih in bojih, ki so s presledki trajali stoletja in stoletja.

Dublin, Irska, 4. jan. — Irski

KAJZER NI SAM, KOT SI MISLITE.

Slika nam kaže Mrs. von Rochow, vdovo po nekem polkovniku gdanskih huzarjev. Že dalj časa živi v Dornu na Holandskem. Pravi, da je ljubica bivšega nemškega kaiserja. Kaiser je baje že izjavil, da se bo v kratkem poročil z njo.

POSLEDNJA SEJA KONGRESA BO IMEL VELIKO DELA

Zadnjikrat so se sestali takozvani "veliki", ki so dosedaj odločali glede usode sveta.

Cannes, Francija, 4. januarja. Angleški ministrski predsednik Lloyd George in francoski ministrski predsednik Briand sta se danes sestala tukaj da se dogovorita glede načrtov za vzdržanje antante ter glede načrtov, ki se tičejo novega ekonomskega pregrajenja Evrope. Tozadevni pogovori so se pričeli takoj potem, ko je dospel Briand, ki se je nahajal v družbi francoskega ministra za opustošene province, Loucheura. Oba ministrska predsednika hočeta tudi sestaviti program za seje najvišjega zavezniškega sveta, ki se bo sestel tukaj v petek.

Lloyd George namerava baje napraviti iz te seje zadnji sestanek zavezniškega najvišjega sveta. Stvari, ki bi se pojavile pozneje, naj bi rešili zavezniški poslaniški sami. Angleški ministrski predsednik skuša dovesti do sprejema načrtov, ki naj bi koristili celi Evropi. Če se bo posrečilo spraviti v soglasje zelo nasprotujoče si nazore obeh ministrskih predsednikov, bo odvisno od izida pogovorov, ki se bodo vršili danes. Napredek, katerega je bilo mogoče zapaziti glede načrta za ustanovitev mednarodne trgovske družbe, nudi upanje, da se namerava uveljaviti nekaj plodnosnega. Razven te zadeve bo prišlo na površje tudi vprašanje odškodnin.

Tukaj je znano, da je francoska delegacija v principu odobrila načrt, soglasno s katerim ni morala plačati Nemčiji zavezniškim vsakega 15. v januarju, februarju, marcu in aprilu po 125 milijonov zlatih mark. V zvezi s tem je francoski ministrski predsednik Briand sedreda izjavil, da se ni sklenilo na pogovorih v Londonu ničesar definitivnega, ker nista bili zastopani Italija in Belgija.

MAJNARJI SE HOČEJO VRNITI NA DELO.
Wilkesbarre, Pa., 4. januarja. Majnarji v Henry rovu Lehigh Valley Coal Company, ki so stavalali skozi dva tedna, so glasovali, da se bodo vrtnili na delo. Henry rovi je star rovi in premog iz tega rova se pripravlja pri Prospect Breakers, kjer se ljudje niso hoteli pridružiti stavki. Sedem nadaljnjih rovo družbe je nezaposlenih vsled stavke.

POZOR NAROČNIKI!
Knjiga "Vdova Leruž", katero dobi vsak, ki obnovi celoletno naročnino na "Glas Naroda" v dar, je v tisku. Razpošiljati jo bomo začeli pričetkom meseca januarja. Upravištvu.

ROJAKI NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA" NAJVEČJI SLOVENSKE DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH

MNENJE BERNSTORFFA O BIVŠEM KAJZERJU

Prejšnji nemški poslanik v Združenih državah pravi, da manjka Viljemu duha demokracije.

Berlin, Nemčija, 4. januarja. V spominih grofa Bernstorffa, ki so bili objavljeni v "Tageblattu", omenja grof tudi zadnje potovanje prejšnjega kaiserja v Orient, ki se je završilo septembra meseca 1917. Bernstorff je bil takrat poslanik v Carigradu. Prejšnji kaiser je povabil samega sebe k čaju v poslaništvo teh odredil ob istem času sprejem nemških armadnih in mornariških častnikov ter tudi nemške kolonije v Carigradu.

Ker ni bilo mogoče izbrati majhnega števila gostov, ne da bi se dalo povod za številne zapletitve, je razposlal Bernstorff splošno povabilo. Več kot tisoč oseb se je zbralo, da pozdravijo kaiserja, ki se je najprvo postavil na neki balkon, ki nudi pogled na Bospor, odkoder je videl zbrano nemško šolske otroke ter jih čal prepevati pesmi, dočim je zahajajoče sonce zlatilo Bospor in armarsko morje.

Bernstorff pravi: — Poponoma pravilno je pripomnil kaiser, da bi ne moglo nobeno drugo nemško poslaništvo spraviti skupaj kaj slinčnega. Navedenja kaiserja se je najbolj realno v njegovi pripombi, da bi rad zamenjal svoje mesto z vojaki.

Veliko manj pa je ugačalo kaiserju to, kar je sledilo. Ni domneval, da bo moral pozdraviti toliko ljudi. Ko je šel proč, je rekel očeta, da ni še nikdar videl tako prenapolnjenega poslaništva.

Navedel sem svoje vzroke za to, da ga je hotela videti cela nemška kolonija v Carigradu in da je bila to edina prilika za to. To utemeljevanje pa ni moglo prebrati kaiserja skozi celo leto. Ko sem ga zadnjikrat videl v Spa, je oddal kaiser pri slovesu zadnji strel name, ko je pričel govoriti o onem strašnem sprejemu v carigradskem poslaništvu.

Tudi v tem slučaju so bile dejave očitno preveč demokratične za kaiserja, ki žalibog nikdar ni mogel razumeti resnice, da mora biti nemško cesarstvo demokratično ali pa poginiti.

ZAPLETENO PRISELJENIŠKO VPRAŠANJE.

Marijan Matjevič je močan mož iz Jugoslavije. On lahko dvigne celo tono ter je pripravljen boriti se z vsakim človekom na svetu.

Vprašanje je sedaj naslednje: Ali je ta človek umetnik ali pa navaden priseljenec? Kot umetnik pride lahko v deželo brez vsake ovire, a ne kot navaden priseljenec, kajti jugoslovanska kvota je že davno izčrpana.

Tega človeka naj le spuste v deželo, kajti tukaj manjka močnih ljudi. Slabici bujno uspevajo, kajti drugače bi nasprotniki osebne svobode ne napredovali tako kot so dejanski.

10° POD NIČLO.

Middletown, N. Y., 3. jan. — Iz Orange, Ulster in Sullivan okrajev prihajajo poročila o velikem mrazu. V nekaterih krajih je bilo zaznamovati temperature po deset stopinj pod ničlo in danes je padel tukaj toplomer še nižje.

POTRES V PANAMI.

Panama, 3. jan. — Včeraj zgodaj jutraj je zbudil mesto potres, ki je trajal celo minuto. Škoda ni bilo v mestu zaznamovati nikake, a vodna površina Gatun jezera je tako močno narasla, da je bilo treba odpreti sedem zavornic.

RUPPRECHT ZA OMEJITEV OBROŽEVANJA

PREJŠNJI BAVARSKI KRONPRINC JE PREPRIČAN, DA LAHKO KONFERENCA ODPRVI GROZOTE VOJNE. — STVAR, O KATERIH SI ŽELI, DA BI BILE PREPOVEDANE. — DALEKOSEŽNI TOPOVI BODO ODPAVLJENI.

Poroča Cyril Brown.

Monakovo, Bavarska, 4. jan. — Prepričan sem, da obstaja možnost, da se bo napravilo vojevanje bolj človeško vsled konference v Washingtonu, — je rekel bavarski kronprinc Rupprecht poročevalcu newyorškega Timesa, v starodavni in že dolgo zapuščeni Leuchtenberg palači na Odeon trgu, kjer je prosta bavarska država dovolila prejšnjemu prestolonasledniku dve sobi, kadar pride iz svojega gorskega zavčaja v Berchtesgaden ter se mudi nekaj časa v bavarskem glavnem mestu.

Washingtonska konferenca je proizvedla le malo neposrednih uspehov, prav kot sem pričakoval, — je nadaljeval princ. — Predno se je pričela, sem mislil, da ne bo prišlo nič iz vsega tega, da če bi rekel to ob onem času, bi ljudje brez dvoma rekli: — Poslušajte tega bojevitega Nemca. Tam govori star militarist. — Princ se je nasmehnil. — Vsled tega sem čakal, da so prišli na dan rezultati.

Če bo razoroženje ali celo omejevanje oboroževanja kedaj omogočeno, na to ne morem odgovoriti niti z "da", niti z "ne", čeprav iskreno upam. Vsakdo, ki je preiskoval vojno, mora čutili, da je tem boljše čim manj vojne je in čim daljši je čas med posameznimi vojnami. Tak človek si mora želeči kar najmanj vojn. Če pa omogoča človeška narava popolno odpravo vojne, je seveda problematično. Razoroženje in omejevanje oboroževanja je odvisno od možnosti, da se spravi v soglasje tako številne nasprotujoče si interese.

Vidim pa možnost ter sem prepričan, da bodo bodoče konference napravile vojevanje bolj človečansko. Prav posebno pridejo pri tem v poštev štiri točke, katere imam v mislih. — Prvič, da se bo odpravilo spuščanje bomb, razven na postojanke v najbolj sprednji vrsti. Jaz sem proti bombardiranju v ozadju prvih čet. Jaz mislim, da je obstrlejevanje vasi, trgov in mest nečloveško. Par vojakov je mogoče ubiti, a v glavnem so žrtve številni civilisti in prebivalci v splošnem.

Rupprecht je omenil represaljsko bombardiranje mesta Karlsruhe, tekom katerega je bilo ubitih 122 otrok, ki so se vdeležili pšedstave v cirkusu. Omenil je tudi težke izgube življenj civilistov v francoskih vaseh in mestih vsled bombardiranja s te ali one strani.

Prejšnji kronprince je povdaril drugo točko še bolj močno: — Prepričan sem, da se bo washingtonski konferenci ter onim, ki bodo sledile tej konferenci, posrečilo popolnoma odpraviti plin in kemično vojevanje.

Jaz sem bil odločno, absolutno proti uporabi plina ter sem se odločno in definitivno izrazil v tem smislu. Mogoče se bo trdilo, da je plin nova oblika vojevanja, a proti temu naziranju v prilog obdržanja človek lahko reče, da so bile tudi druge oblike vojevanja nekoč nove, da pa se jih je vendar opustilo. Vzemimo stari paralelni slučaj, ko se je uporabljalo loke in pišce. Razvila se je nova oblika vojevanja, namreč z zastrupljenimi pišcami. Zastrupljene pišce pa se je odpravilo potom splošnega dogovora.

Splošni argument za odpravo bombardiranja je dober tudi glede plina. Civilni prebivalci so žrtve plina. Pri vojevanju s plinom kot pri metanju bomb je težko ali celo nemogoče razlikovati med vojaškimi črtami ter civilnim prebivalstvom. Cilj vojevanja je uničiti armade ali pa spraviti jih izven boja. Ideje bi se ne smelo razlagati tako obširno, da bi vključevala tudi ozemlja s civilnim prebivalstvom. Vojevanje naj bi bilo omejeno na armado, to je na bojne črte. — Iz istih razlogov verujem tudi v možnost odprave dalekosežnih topov.

ČEKA V RUSIJI JE ŠE VEDNO AKTIVNA.

Moskva, 3. jan. — Delavnost Čeke ali sovjetske tajne policije ni bila prav nič zmanjšana vsled tega, da se je odstavilo dosedanje ga načelnika ter imenovalo drugega.

V Moskvi pazi Čeka predvsem na vse tujce ter ima pikete pred misijami vseh inozemskih držav. Pogosto aretirajo Ruse, ki obiščejo take misije. Njeni agenti preiskujejo tudi sobe in stanovanja ter zaplenjajo listine, če ne izvršé aretacij.

Najboljša stvar, katero je mogoče reči o Čeki, je to, da vzdržuje dober red. To trdijo tako inozemci kot Rusi. Moskva je prosta roparskih napadov in isto velja tudi glede okolice. Tatove se ustreljo.

Aretacije plenilcev ter politikov starega režima so še vedno na dnevnem redu v zunanjih okrajih, kjer je tak načelnik vsemogočen, dokler ga ne aretirajo njegovi lastni tovariši.

Ni vrjeto, da bi Čeka izginila, ker je preveč sodnikov in agentov, za katere pomenja vir za službo.

KOLIZIJA Z BOJNO LADIJO.

Boston, Mass., 4. januarja. — Bojna ladja North Dakota je trčila v pretekli noči skupaj z angleškim skunerjem Bentley in sicer pri Cape Cod, Bojna ladja je bila poškodovana pri luknjah za topove, a skunerju je odnesla celi vrhni del. Bojna ladja, ki se je nahajala na poti v Guantanamo, se je vrnila v Navy Yard. Tudi skuner so zavlekli v pristanišče potem ko so rešili posadko.

Kdor namerava v kratkem vrtniti se v domovino, ter ob tej priliki videti lepe kraje ob Atlantskem in Sredozemskem morju, mu priporočamo, da potuje z brzoparnikom Cunard proge

— "C A R M A N I A",

ki odpluje kot izletni parnik 11. februarja na Reko. Med vožnjo se bo vstavljal v najlepših mestih.

Vsi potniki tretjega razreda bodo nastanjeni v kabinah. Cena do Reke \$105.00 ter \$5.00 vojnega davka.

Frank Sakser State Bank.

Denarna izplačila v jugoslovanskih kronah, lirah in avstrijskih kronah

se potem naše banke izvršujejo po nizki ceni, zanesljivo in hitro.

Včeraj so bile naše cene sledeče:

Jugoslavija:

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje "Kr. poštni čekovni urad" in "Jadranska banka" v Ljubljani.

300 kron	\$ 1.35	1,000 kron	\$ 4.40
400 kron	\$ 1.80	5,000 kron	\$21.50
500 kron	\$ 2.25	10,000 kron	\$42.00

Glasom naredbe ministrstva za pošto in brzojav v Jugoslaviji je sedaj mogoče tam nakazovati zneske potom pošte edinele v dinarjih; za vsake štiri krome bo izplačan en dinar; razmerje med dinarjem in krono ostane torej neizpremenjeno.

Italija in zasedeno ozemlje:

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje "Jadranska banka" v Trstu.

50 lir	\$ 2.80	500 lir	\$23.00
100 lir	\$ 5.10	1000 lir	\$46.00
300 lir	\$14.70		

Nemška Avstrija:

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje "Adriatische Bank na Dunaju.

Radi velikanskih razlik v tečaju izplačujemo sedaj v Avstriji samo ameriške dolarje. Zavsako posamezno nakazilo do \$50. računamo po \$1. za večja nakazila po 2 centa od dolarja.

Vrednost dolarja sedaj ni stalna, menja se večkrat nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Mi računamo po ceni istega dne kot nam pošlani denar dosepe v roke. Kot generalni zastopniki "Jadranske Banke" in njenih podružnic imamo za najmanjše izvanredne ugodne pogoje, ki bodo velike koristi za vas, ki se ali se bodo posluževali naše banke.

Denar nam je poslati najbolj po Domestic Money Order, ali pa po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK, 82 Cortlandt St., New York (Advertisement)

